

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2021 рік

№ 12(365)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

**З НОВИМ РОКОМ ТА
РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!**

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс.

Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», НТУ «Дніпровська політехніка»

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelstukhonis@gmail.com

У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669
Vil- la Rosa Loop, Fort Myers,
FL 33967, USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.
Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J.
07069, USA;

У Румунії : Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7.
Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea
Ro- mania;

У Бразилії: Спільні плани Wira Selanski,
Rua General Glicer- io, 400 apt.701,
22245-120

Rio de Jameiro, RJ
Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18V,
Lod, Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 –
100 Bielsk Podlaski, Polska

У США: Raisa Chejlyk.
4000 S. Biscayne Dr. #213
North Port, FL. 34287.

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі

[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка/дизайн
журнал "CatArt"

Видавець ФОП
Озеров Г.В.
м.Харків, вул.

Університетська, 3/9
Свідоцтво про державну

реєстрацію
№ 818604 від
2.03.2000

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:

1500 примірників

ЗМІСТ

- Стор.1** Колонка редактора
Стор.2-3 Празник св. Андрія в Норт Порті, Флорида
Стор.4-6 Письменники і просвіта
Стор.7-9 Сила слова
Стор.10-11 Українське історичне товариство у Польщі здійснює проєкт «Живи в нашій пам'яті – віртуальний український некрополь у Польщі»
Стор.12-13 ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ТАЛАНТУ
Стор.14-15 З нотатника Аскольда Лозинського
Стор.16-18 Християнська сторінка
Стор.19 У Дніпрі презентують унікальний фільм про Олесь Гончара
Стор.20-23 ДО ГЛИБИНИ ДУШІ ТА ВЛАСНОЇ КИШЕНІ.
 Дмитро Яворницький та Євген Чикаленко
Стор.24-25 Невтомна ювілярка
Стор.26-27 Зберігаймо чистоту рідної мови
Стор.28-31 Місце пам'яті та гордості: внутрішній експозиції дніпровського Музею АТО – 5 років
Стор.32-33 Великий Вейн Грецькі
Стор.34-35 Нашому цвіту - по всьому світу!
Стор.36 Рецепти української кухні

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

Колонка редактора

Зустріч Нового року – це дивовижна пора, завжди хвилююча і завжди радісна. Тому дозвольте від щирого серця привітати вас з наступаючим Новим роком та Різдвом Христовим і побажати **міцного здоров'я і натхнення, родинного щастя та добробуту, затишку і тепла, здійснення надій та бажань, благополуччя і Божої благодаті!** Нехай рік Новий буде для вас багатим на добро, щедрим на успіхи і вдачі! Бажаю, щоб ваша праця завжди була потрібною і корисною, а успіхи – вагомими та переконливими! Прийдешній рік хай буде світлим, щасливим та мирним, а Різдво Христове надихає серце любов'ю, надією і вірою! Щастя вам, подальших професійних досягнень, миру і злагоди в сім'ї. Тепла і світла у вашій оселі! **Вітаю вас з Новим Роком та Різдвом Христовим!**

Фідель Сухоніс, редактор журналу "Бористен"

«Актуально»

Празник св. Андрія в Норт Порті, Флорида

Українська громада південно-західної Флориди з релігійним і культурним Осередком ім. св. Андрія в місті Норт Порт, Флорида святочно відзначила празник св. Андрія в неділю, 12-ого грудня, ц.р. в залі Осередку. Після Святої Літургії, яку відправив о. Олег Сацюк, члени і гості завітали до святочно-прибраної залі на елегантну перекуску-«бенкет». Через коронавірус число гостей було обмежене, а святочна перекустка мала бути теж скромною. Але заступник голови Осередку Дарія Томашока з поміччю свого чоловіка Євгена подбали, щоб «скромна перекустка» перейшла на справжній бенкет. А член управи Ігор Гронь і його дружина Оля подбали про добрі напитки для всіх.

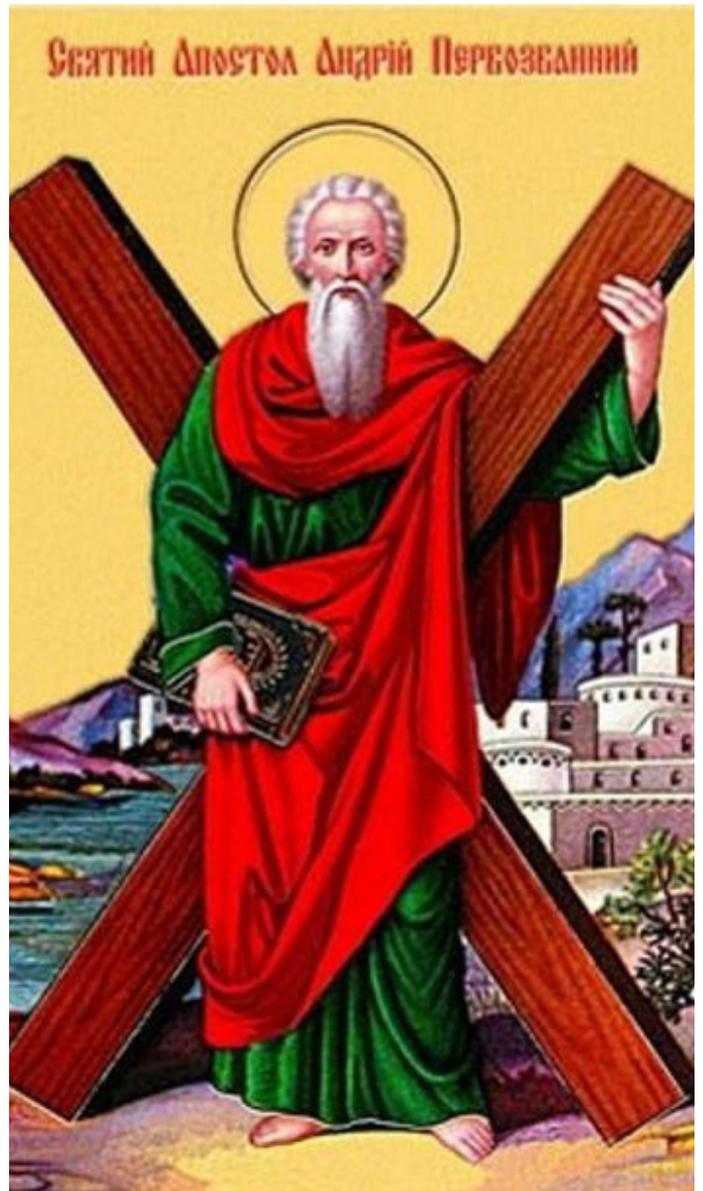
Після смачного полуденку-бенкету, на тлі краєвидів Києва на великому екрані, висвітленим Віктором Лісничим, відбулася коротка програма. Програма підготовлена Вірою Боднарук нагадала присутнім легенду/переказ про Апостола Андрія та його перебування на терені сьгоднішнього міста Києва.

Після смачного полуденку-бенкету, на тлі краєвидів Києва на великому екрані, висвітленим Віктором Лісничим, відбулася коротка програма. Програма підготовлена Вірою Боднарук нагадала присутнім легенду/ переказ про Апостола Андрія та його перебування на терені сьогоденного міста Києва. Апостол Андрій предсказав, що тут повстане славний город і над ним засіє благодать Бога. Цей город-місто є Київ-- столиця України!

Галя Лісничка. Дві пісні «Києве мій», сл. Дмитра Луценка, музика Ігора Шамота арію «Де згода в сімействі» з опери «Запорожець за Дунаєм» Семена Гулака-Артемівського виконали заслужені артисти української громади співак-бандурист Орест Грицик та музикант Владьо Шпічка. Виступи були гучно прийняті публікою, особливо чудовий спів бандуриста Ореста Грицика. Гості залишали Осередок ім.св. Андрія у гарному, святочному настрої.

Голова Осередку Віктор Лісничий вітає гостей; Віра Боднарук, культ.-освітній реф., відкриває святочну програму

Щира подяка за успішне переведення Празника усім членам управи Осередку.
проф. Віра Боднарук
управа Осередку, Норт
Порт, Флорида

Легенду про Апостола Андрія переказала Оля Бабчук, поему Олександра Олесья «Початки Києва» виконала Наталка Невмержицька, а віри Володимира Сосюри деклямувала

ПИСЬМЕННИКИ І ПРОСВІТЯНИ СІЧЕСЛАВЩИНИ ГУРТУЮТЬ СВОЇ ЛАВИ

Хочу розпочати цей допис, напевно, з маловідомих для багатьох фактів. А саме дещо послатися на історію товариства «Просвіта» в контексті споконвічної московської дискримінації та нищення щодо всього українського. Як відомо, товариство «Просвіта», як громадська організація, було утворене 1868 року у Львові з метою культурно-наукового розвитку, консолідації народної спільноти та піднесення національної свідомості українського народу. У підросійській Україні первинні осередки організації, утворені 1905–07 роках в губернських містах, діяли за власними статутами.

Такось, у «великій Україні» діяльність товариства була припинена за пару років після захоплення влади більшовиками. А в Галичині буквально у перші дні сумновідомого «золотого» жовтня 1939 року.

І тепер про зовсім свіжі факти щодо російського шовінізм-фашизму. 19-го липня 2021 року суд Приморського краю РФ ухвалив рішення щодо ліквідації діяльності "Просвіти". Чому почали саме з Далекого Сходу не суть важливо. Можливо, що діяльність «Просвіта» у Зеленому Клині стала поштовхом до формування і проголошення Української Далекосхідної Республіки. Як би там не було, але у липні 2021 року товариство «Просвіта» потрапило під заборону на всій території Російської Федерації.

Про що свідчать ці стислі історичні відомості щодо діяльності товариства «Просвіта»? А саме про те, що з часів царату і по сьогодні Москва вважає цю культурно-просвітницьку українську організацію особливо небезпечним

ворогом, виглядає, що для «путінців» освічені та свідомі українці не менш загрозливі, аніж натовські танки й ракети. Вочевидь, це ще одні «червоні лінії», за які кривавий кремлівський голомозий карлик не волів би відходити.

А тому можемо впевнено стверджувати: кожний новий осередок Всеукраїнського товариства «Просвіта» у сучасній Україні - це ще одна цеглина у підмурок правдивої, незалежної, демократичної та соборної держави.

Позаяк, як не прикро, нині ми не можемо похизуватися розбудовою «Просвіти» саме на рівні первинних осередків. Як не дивно, але на відміну навіть від початку 90-х років минулого вже сторіччя, коли просвітяни йшли на виробництво, в трудові й освітні колективи, ця тенденція, принаймні, на Дніпропетровщині фактично завмерла. Хоч, з іншого боку, поява цих рядків зумовлена якраз обнадійливими і позитивними змінами. Про це дещо нижче. Але зразу хотів би зазначити, що, як на мене, на просвітянському полі регіону з'явилися енергійні та завзяті лідери, котрі у великій мірі й урухомили ренесанс «Просвіти» на Січеславщині. Найперше, це такі подвижники шляхетної справи як Сергій Тютюнник, Максим Дорофєєв та Олег Василенко.

Їхні новації у просвітянській справі та ініціативи заслуговують на окремий допис, але в даному разі хочу зупинитися лише на імпрезі в одному з новоутворених осередків «Просвіти» в обласній столиці, а саме у стінах Придніпровської державної академії будівництва і архітектури.

Завдячувати цьому слід не лише вже згаданим просвітянським активістам, а й ректору цього вишу Миколі Савицькому та проректору з виховної і навчальної роботи Галіні Євсєєвій. Ці відповідальні особи сповна розуміють, що завдання вищої школи сьогодні полягає не лише у підготовці освіченого фахівця-спеціаліста, а й патріота-громадянина. І досвід «Просвіти», як кузні свідомої юні-нації, тут просто неоцінимий.

Відома річ, що не могли оминути ініціативу дніпровських зодчих і ми, письменники Січеславщини. Адже справжній українській літератор по суті вже просвітянин. Тому одного, хоч і не зовсім веселого дощового грудневого дня, на зустріч до просвітян ПДАБА завітав письменницький десант Дніпропетровської обласної організації НСПУ. І перші хвилини нашого спілкування подарували приємні несподіванки. Чому несподіванки? Бо, як виявилось, і майбутні спеціалісти-будівельники, і їхні викладачі жваво цікавляться

як літературою, так і українською культурою та історією.

Модератор імпрези - доцент кафедри українознавства, документознавства та інформаційної діяльності Лариса Богуславська зуміла органічно поєднати і виступи гостей, і думки та судження господарів локації. Ось що згодом вона напише на сторінці Придніпровської державної академії будівництва і архітектури у Фейсбук:

«...Молитовний початок читань, який запропонував присутнім протоієрей Сергій Нарольський, створив особливу атмосферу творчого і просвітленого спілкування. На одному диханні промайнули читання, які поєднали поезію Анатолія Шкляра, творчі роздуми прозаїка, автора численних історичних романів Володимира Кільченського, ліричну проникливість малої прози Євгенії Яворської, щемливу ніжність поезії Марії Дружко, пристрасність поетичного слова Оксани Ігнатенко.

Долучилася до письменницьких виступів і наша колега, заступниця декана економічного факультету з виховної роботи, кандидатка історичних наук Валентина Бабенко.

Поруч, з розкошуванням художнього слова, зустріч наповнили і перспективні обговорення нових можливостей у роботі товариства «Просвіта», які представив почесний консул Бразилії в Дніпрі Олег Василенко, закликавши студентів активно долучатися до нових форм інтернет-спілкування та презентації себе і свого вишу перед українцями, які проживають сьогодні більш ніж у 130 країнах світу.»

Головною метою зустрічі було не тільки знайомство з творчістю письменників, а й залучення їх до читання. Маю надію, що присутні отримали естетичну насолоду від спілкування з митцями слова.

І про найголовніше. За умов вже фактичної агресії Московщини проти нашої Вітчизни мусимо донести буквально до кожного прості, але такі важливі істини. Русифікація та національний нігілізм - це не лише нищення нашої мови, традицій та національної ідентичності. Це спотворений спосіб життя, а головне - це влада, позбавлена державного мислення і турботи про ту землю і той народ, про який вони, власне, мають піклуватися.

Є коло тем, які викликають не просто роздратування, а люту в російських шовіністів, наших хохлів - безбатченків, у тих, хто, попри здоровий глузд і логіку сьогодні, продовжує залишатися з впертістю п'яного «саветцькім чєлавєком». Очевидно, що це згадки про Конотопську битву, Мазепу, січових стрільців, петлюрівщину, УНР, бандерівський визвольний рух, ОУН, УПА, Національну Церкву і ще про все те, що стосується проявів

самоствійності та непокори нашого народу у стосунках з Москвою, в прагненні справді бути господарем власної долі.

І вся ця тематика має стати зрозумілою для кожного, хто вважає Україну своєю Вітчизною. Насамкінець зустрічі я передав шановній пані Ларисі Богуславській текст вірша «Ми - українці», як не прикро, вже покійного нашого колеги Володимира Сіренка. Домовилися, що твір на тему цього талановитого вірша стане одним із домашніх завдань студентів ПДАБА.

Ми українці - нація Тараса,
Ми - Сагайдачні і Кармелюки,
Коли прийшли ми - не полічиш часу,
Ми древні і безсмертні, як віки.

Нас мордували, нас тягли на плахи.
О! Скільки потекло кривавих рік!
Хотіли ополячити нас ляхи,
А росіяни зрусити навік.

Та все даремно. Знову ми і знову
Жбурляли всіх у темряву й багно,
Залишилися ми і наша мова
Настояна на сонці, як вино.

Ця мова може світ зачарувати,
В ній все - і грім, і шерехі гаїв.
У неї, мабуть, вчилися співати
Не тільки наші - курські солов'ї.

І тому їй не зникнути ніколи,
І підкоряти щирістю світи.
Ми живемо - Івани та Миколи,
І всі народи рідні нам брати.

Ми живемо, і нас не подолати,
Не покривити наші язика.
Бо є Шевченки майже в кожній хаті,
Є Сагайдачні і Кармелюки.

Отож, маємо передати нашій юні краці традиції вітчизняного письменства. А вони полягають найперше у тому, щоб прищепити українцям потребу шанувати рідне слово, любити рідну мову і вивчати її протягом усього життя! Майстри красного слова Січеславщини стають все ближче до читачів...

Фідель Сухоніс, голова
Дніпропетровської обласної
організації НСПУ

«Добрі справи «Бористену»

--- Сила слова ---

В останні часи через редакцію «Бористена» діаспора США передає все більше книг для материкової України. Як правило, це видання з української тематики здебільшого надруковані за океаном. Часами це просто унікальні книги. Наприклад, твори Т. Шевченка 1896 року видання, які відшукали і зберегли для нащадків родина Світанни Черепахи – Свириденко з американського штату Конектикут. Чому все більше і більше книг з бібліотек української діаспори надходить до України? Яку мету переслідують добродійці передаючи цей нетлінний духовний скарб до землі своїх предків? Про це пишуть наші добродійці. А саме родина Богдана та Віри Боднарук з Флориди та пані Тамари Сливинська з Дітройту.

**ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ім.
ШЕВЧЕНКА (ТУМ)**

ТУМ-Чикаго засноване в 1990 році з метою помагати Україні україномовними книжками та журналами, які вийшли в діаспорі. Книжки висилаємо до всіх обласних центрів ТУМ-«Просвіта» в Україні та до бібліотек. На нинішній день було вислано 1,220 пачок української літератури, коло 175,200 одиниць вартістю \$ 1,687,000, оплата за пересилку \$ 94,050. Книжки наші передаються до шкіл, до читалень «Просвіти», до бібліотек. Отримуємо багато листів від читачів нашої літератури, які висловлюють вдячність за надіслані речі. Крім цього було вислано \$ 332,400 на видавничу працю; на стипендії для молоді, яка буде студіювати україністику в Києво-Могилянському Університеті, в Острозі, чи в Миколаєві: \$ 89,000. Також передано через «Смолоскип», \$ 19,800 на допомогу колишнім політв'язням та \$4,000 на гуманітарну поміч воїнам на сході України.

Щиро запрошуємо Вас стати членом чи добродієм нашого Товариства! Річна вкладка \$20 від особи; вкладка добродія \$100 на рік, а мецената \$1,000.

*З найкращими побажаннями,
Управа ТУМ*

Протягом 30-ти років допомогу надано:

Київ, Львів, Полтава,
Харків, Чернігів, Суми, Донецьке,
Луганське, Запоріжжя,
Черкаси, Кіровоград, Дніпро, Миколаїв,
Одеса, Вінниця, Хмельницький,
Житомир, Тернопіль, Рівне,
Луцьке, Івано-Франківське,
Чернівці, Ужгород, Херсон, Крим,
Сіверодонецьке, Чорноморське,
Свердловське, Києво-Могилянський
Університет, Острозький
Університет, Миколаївський
Університет, Київський Державний
Університет, Полтавська
Дитяча Бібліотека, Бібліотека
в Донецьку, Севастопіль,
Симферопіль та Самбір.

Редакція

Бібліотека та читальня при Українському Культурному Центрі була офіційно відкрита в жовтні 1980. Гурт ентузіастів чергувався джуром у читальні та бібліотеці. Книжки в бібліотеці даровані українською громадою з околиці міста Детройт. В бібліотеці знаходяться книжки різних жанрів- художня література, спомини, українські класики, іноземні клясики в перекладі, історичні, культурознавчі видання, релігійні видання, словники, енциклопедії і так далі.

На світлині волонтери бібліотеки

В бібліотеці є окрема чужомовна група книжок - головна англійська зі українською тематикою.

Ми пересилаємо книжки з діаспори на Україну, бо шукаємо доброї хати на наші скарби. Наша бібліотека має одну кімнату та нема місця виставити всіх книжок. Не потрібно мати по 5 або більше копій поодиноких книжок. Ще недодавна, ця література була мало знана на Україні. Обміною книжок вчимося один від другого. Також до бібліотек має вступ все населення. Цим способом даровані книжки є користувані всіма людьми.

Електронна бібліотека на Україні вже існує. Вона є дуже професійно зроблена і там можна знайти дуже багато книжок друкованих в діаспорі. *Diasporian.org.ua*

Тепер сучасно книговидання діаспори діє через академічні кола- Наукове Товариство Шевченка, Українські студії

при Гарварді та Канадському Інституті Українських Студій. Напевно є більше, але це є головні про які я знаю.

Також багато є осіб що особисто видають свої мемуари. Тепер цей спосіб є більше фінансово доступний. Також є багато письменників що пишуть про українську тематику в англійській мові. Думаю що я відповіла на всі ваші запити. Зараз вишлю знімки зі листопада 2021 коли ми мали продаж книжок у бібліотеці.

Тамара Сливинська
(Дітройт, США)

ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ім. ШЕВЧЕНКА (ТУМ)

ТУМ-Чикаго засноване в 1990 році з метою помагати Україні україномовними книжками та журналами, які вийшли в діаспорі. Книжки висилаємо до всіх обласних центрів ТУМ-«Просвіта» в Україні та до бібліотек.

На нинішній день було вислано 1,220 пачок української літератури, коло 175,200 одиниць вартістю \$ 1,687,000 , оплата за пересилку \$ 94,050 . Книжки наші передаються до шкіл, до читалень «Просвіти», до бібліотек. Отримуємо багатолістовідчитачівнашоїлітератури, які висловлюють вдячність за надіслані речі. Крім цього було вислано \$ 332,400 на видавничу працю; на стипендії для молоді, яка буде студіювати україністику в Києво-Могилянському Університеті, в Острозі, чи в Миколаєві: \$ 89,000. Також передано через «Смолоскип», \$ 19,800 на допомогу колишнім політ'в'язням та \$4,000 на гуманітарну поміч воїнам на сході України.

Щиро запрошуємо Вас стати членом чи добродієм нашого Товариства! Річна вкладка \$20 від особи; вкладка добродія \$100 на рік, а мецената \$1,000.

*З найкращими побажаннями,
Управа ТУМ*

Протягом 30-ти років допомогу надано:

Київ, Львів, Полтава, Харків, Чернігів, Суми, Донецьке, Луганське, Запоріжжя, Черкаси, Кіровоград, Дніпро, Миколаїв, Одеса, Вінниця, Хмельницький, Житомир, Тернопіль, Рівне, Луцьке, Івано-Франківське, Чернівці, Ужгород, Херсон, Крим, Східне Донецьке, Чорноморське, Свердловське, Києво-Могилянський Університет, Острозький Університет, Миколаївський Університет, Київський Державний Університет, Полтавська Дитяча Бібліотека, Бібліотека в Донецьку, Севастопіль, Симферопіль та Самбір.

Підготували Богдан та Віра Боднарук (Флорида США)

Роками ще за часів коли Україна не була незалежною патріотичну літературу до отчого краю надсилала родина Світанни Черепахи - Свириденко. На жаль, вже не має серед живих рунтата Боголюба Свириденко - чоловіка пані Світанни. Але його добрі справи живуть. Як і будуть жити добрі справи усієї родини. На світлині зліва направо: Боголюб Свириденко, Світанна Черепаха - Свириденко, Галина Черепаха та Милася - Черепаха Король. Фото зроблено під час одних з відвідин родиною України.

“Актуально”

Українське історичне товариство у Польщі здійснює проєкт «Живи в нашій пам'яті – віртуальний український некрополь у Польщі»

В цей спосіб хочемо віддати честь і шану тисячам українців, які працювали на благо своєї нації. Могили тих дочок і синів українського народу часто призабуті, поруйновані, залишені без опіки поростають кущами і травою. Тільки невелика частина з них упорядкована і описана. Тому ми, як спадкоємці праці тих славних осіб, маємо обов'язок вшанувати їх та місця їх вічного спочинку.

Метою проєкту є створення загальнодоступної інформаційної платформи онлайн у польському та українськомовному варіантах про місця поховань на території сучасної Польщі постатей важливих для української національної пам'яті. Таким чином, ми повернемо у сучасну свідомість значне число людей, які мають свій незаперечний внесок в українську історію та культуру.

На сьогодні ми створили інтернетову сторінку на якій вже нанесено інформацію, також фотографічну, про частину могил видатних українців. До цього ми долучили біографічну довідку про поховану особу та історичний нарис для кращого розуміння періоду в якому ті українці жили. Все це можете перевірити на сторінці проєкту <https://ukrainskanekropolia.org>

Зараз сторінка польськомовна, але передбачуємо версію українськомовну а згодом, як дозволять кошти, також англійськомовну.

До грудня 2021 року ми зібрали від спонсорів (список на сторінці) майже 44 тис.польських злотих (11 тис. USD) з цього ми витратили 22 400 злотих (5,6 тис. USD). Заощаджені кошти будуть спрямовані на реалізацію проєкту у поточному році. Однак їх мало, щоб опрацювати український варіант сторінки та наповнення її черговою інформацією про місця спочинку українців які працювали і воювали за Україну або втратили життя з огляду на свою українську національність. На сторінці також є можливість помістити довідку про кожного члена української сім'ї, що спочиває на території сучасної Польщі. Додаткову про це інформацію можна знайти на сторінці проєкту в посиланні „O projekcie – nekrologi sponsorowane”.

Маючи це на увазі, звертаємося до Вас, людей доброї волі, підтримати фінансово наш задум, який стане нашим спільним проєктом.

Пані та Панове, допоможіть реалізувати цей проєкт, зробивши фінансову пожертву на банківський рахунок: *Ukraińskie Towarzystwo Historyczne w Polsce, 03-614 Warszawa, ul. Kościeliska, Poland* з приміткою: „*Na działalność statutową – żywi w naszej pamięci*”.

Реалізація нашого проєкту буде неможлива без Вашої фінансової підтримки. Збережимо пам'ять про всіх заслужених для нас людей!

проф. д-р габ. Роман Дрозд – голова Українського історичного товариства у Польщі

проф. д-р габ. Ігор Галагіда

д-р габ. Богдан Гальчак

д-р Олександр Колянчук

д-р Григорій Купріянович

Олександр Маслей

проф. д-р габ. Марко Мельник

Юрій Рейт

д-р Лука Рейт

Мирослав Скірка

Олександр Стець

Петро Тима

Ярослав Вуйцік

д-р габ. Роман Висоцький

проф. д-р габ. Ростислав Жерелик

до друку підготував
Стефан Лашин,

slaszyn@aol.com

Номер рахунку: 36 1440 1387 0000 0000 1310 6525

Для платежів з-за кордону:

BIC (SWIFT): BPKOPLPW

IBAN: PL 36 1440 1387 0000 0000 1310 6525

Назва банку: PKO Bank Polski SA

Адреса банку: PKO Bank Polski S.A., 02-515 Warszawa, ul. Пулавська 15

Реалізація нашого проєкту буде неможлива без Вашої фінансової підтримки. Збережимо пам'ять про всіх заслужених для нас людей!

“До 60-річчя творчої діяльності Сергія Бурлакова”

----- ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ТАЛАНТУ -----

Так часто буває, що поет сам погано вміє читати свої вірші: невиразно, без іскри артистичного подання.

Коли я ще студенткою філфаку почула, як декламує свої вірші Сергій Романович Бурлаков, одразу подумала про універсальність його таланту:

*Синичні ліси і жукасті озера,
Калиною вдатно повиті луги,
Прадавнього степу наливисті зерна,
Гранітом покуті круті береги.*

Ораторський талант відомого майстра поетичного цеху Придніпров'я виявлявся ще в студентській аудиторії, коли професор Клавдія Павлівна Фролова, відома теоретик літератури, критик, викладач та актриса, доручала юнакові головні ролі у виставах на сцені Палацу студентів.

А потім Сергій Бурлаков пішов у світи поетичні. Його шкільні проби пера гаряче підтримав видатний український лірик Володимир Сосюра, адже обидва поети були земляками, родом з Луганщини. Майстер слова щиро вітав молодого

поета в листі: «Дорогий земляче Сергій! Ваші вірші подобаються своєю теплотою і щирістю. Ви повторюєте мою поетичну юність. Отже, бажаю Вам хороших успіхів на поетичній дорозі і не знати тих тернів, що я знав.»

Після закінчення університету Сергій Бурлаков працював деякий час викладачем історії та теорії літератури на рідній кафедрі. Свою творчу діяльність він реалізував, коли був керівником літературної студії ім. Володимира Булаєнка. Тут почали проявлятися його організаційні здібності в пошуку та підтримці художніх талантів. Тому цілком природньо, що поет Сергій Бурлаков став завідувачем редакції художньої літератури республіканського видавництва «Промінь». З 1979-го року митець обіймав посаду голови правління Співки письменників Дніпропетровщини, був членом Президії Співки письменників України, членом облвиконкому, численних громадських організацій області та України.

Доля дарувала незабутнє творче спілкування, співпрацю, дружбу з видатними митцями – уродженцями нашого краю. Окреме місце в цьому переліку займає Олесь Гончар, який завжди переймався долею письменників Придніпров'я, був уважним і критичним до вияву художнього таланту та непримиренним до бюрократизму, фальші в людських стосунках. Чи не в Олеся Гончара, автора славнозвісного роману «Собор», Сергій Бурлаков перейняв турботу про проблеми довкілля, збереження духовності, рідної мови, національної культури та пам'яті? Ці ремінісценції думки митець творчо втілював у поетичній збірці «Сфери». Автор завжди дивувався видатним людським талантам, будівничим духовності й культури України, прагнучи засвідчити це досконалою поетичною думкою.

Так народилася поема, присвячена академіку В.І. Вернадському, а також відомому меценату та ботаніку Л.П. Симиренку.

У колі творчої уваги відомого митця завжди перебували краса, любов до природи, жінки, до України. Поет як майстер ліричної мініатюри відтворює явища природи в майстерних метафорах та епітетах. Вони демонструють потужність поетичної думки в драматичному темпоритмі. Такою, наприклад, є поезія «Черемховий холод»:

*Так несподівано воскрес
У зіллі – білий спалах.
Роса – пророцтва небес –
На буйноквіття впала.*

Поетові Сергію Бурлакову підвладні різні поетичні жанри та форми: поеми, ліричні мініатюри, медитації. Його енциклопедична освіченість у ракурсі культурологічних знань допомогла сформувати інтертекстуальне поле власних поезій. Героями багатьох з них виступають поети Гете та Шиллер, художник Альбрехт Дюрер («Гетевський

трилисник», «Одкровення Альбрехта Дюрера» та ін.).

Особливо зворушливою, стрижневою, концептуальною окреслюється у творчості Сергія Бурлакова тема козацької історії, лицарських подвигів, народної героїки. Митець опоетизовує народних героїв, їхні подвиги у промовистій поемі «З глибин козаччини». Поет фіксує в художній пам'яті народу видатні постаті Хмельницького, Богуна, Підкови, Остряниці, даючи молодому поколінню українців заповіт пам'яті й любові:

*Жива історія, коли живий народ,
Коли він крутить
перетворень жорна.
Коли вся міць – у повний розворот! –
Стає можливим –
неможливе вчора.*

Сьогодні це може видатися дивним, але Сергій Бурлаков майже ніколи не вдавався у своїй творчості до вульгарно-соціологічних узагальнень щодо поетизації радянського способу життя.

Можна щиро позаздрити кільком поколінням студентів, яким Сергій Романович читав лекції про мистецтво слова як доцент кафедри українознавства Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Майстер слова виголошував наукові істини натхненно, з бездоганною дикцією, органічно втілюючи себе як поета.

Для сучасного соціокультурного процесу Придніпров'я творчість Сергія Бурлакова й сьогодні залишається багатогранною, гуманістичною, націєтворчою. Його поетичне слово – оригінальне, містке, сильне. Воно народжується в глибині серця й резонує у Всесвіті мудро, наповнено й риторично вправно:

*Що хочеш ти?
В які ввійти пласти?
До кого своє слово принести?*

*Валентина Галацька,
літературознавиця,
кандидатка філологічних наук,
доцентка*

*** Новорічні надії і побажання ***

Давно я зрозумів, що свої надії треба поширювати але тримати у рамках можливого бо інакше вони перетворюються на фантазії. Це очевидно дещо обмежує людину а зокрема її уяву чи творчість. Але надіятись треба бо інакше немає успіху, немає зміни, немає поступу, все залишається таким самим невтішним як було. Незважаючи на це, що людина не сама керує своїми діями чи обставинами, а потребує допомоги чи співучасті других, то треба завжди змагати до висот своїми мріями з надією на бодай частинний успіх. Мрійники також політики і навпаки. інколи вони здобувають багато більше чим ті котрі є легко задоволені. Тому ніколи не можна задовольнятися теперішнім зокрема коли воно не зовсім добре, а треба надіятись на краще.

Україна незалежна демократична держава з поважними проблемами, найбільшою на Сході, тобто Москва і власною хворобою, малоросійства, надмірної ввічливості та обережності. Всі наші успіхи це теж заслуга невтомності і непоборності нашого народу. Одначе сьогодні як і історично всі наші труднощі, це до значної міри діло власних рук. Навіть Москва це діло українців. Мономахова поучення хіба оминуло його синів і його шапка сидить на голові нашого горя до сьогоднішнього дня.

Сьогодні Україна на грані і готується знов до війни, знов з Москвою. Нові рекрути підготовляються. Це надзвичайно тривожне явище, тим більше, що сьогодні ніхто у війні не перемагає. Будуть жертви. Москва не знає сліз. Вона не переймається жертвами.

Україна залишиться державою я маю

надію на підставі не тільки її доказу готовності власного захисту але також на підставі дипломатичного тиску. Є очевидно питання її територіальної цілісності. Я маю реальну надію, що тиск з сторони США і Європи на Москву дасть Путіну зрозуміти що війну проти України він не зможе виграти, а це буде війна проти цілого Західного світу.

Чому сьогодні я більше оптиміст чим історія України і Москви виправдовує. Бо сьогодні світ інакший, далеко більш прозорий і тому спосібний протистояти московській дезінформації. Сьогодні Москва не тільки політичний ізгой, а також не конкурентна з світом у економічній площині. Сьогоднішній Володимир Грізний це подібно до Івана ІУ Грізного який програвав не менше чим він вигравав бо сам влаштував для себе за багато противників.

Сьогодні також інакше як було за час першої холодної війни вплив української діаспори може мати конкретні результати бо Україна суб'єкт міжнародного права навіть при теперішній бездіяльності української дипломатії. Сьогодні Європейські традиційні консервативні сили себе змарнували і на їхні місця прийшли нові, які колись здавалось для України не приятельські але вони можуть виявитися кращими для України чим так звані традиційні партнери у минулому. Україна може і цього цього не розуміє бо її провідні кадри не підготовлені до політичної гри.

Перед нами дуже цікава версія нової політичної версії міжнародних відносин. Соціал Демократи Німеччини, Голлісти Франції та Демократи США, традиційно не найбільші приятелі України приходять з дипломатичною допомогою Україні. До них вже долучилися ліві елементи включно з Зеленими котрі проявляють революційність і завзятість задля "святої мети" спасіння планети. Консерва-ти типу Меркель, Макрон і одіозний Трамп виявилися для України найгіршим варіантом. Коли б нещасний політик і літератор Володимир Винниченко мав бодай примітивне розуміння міжнародних відносин і ідеологічних концепцій він був би кориснішим для нашої державності, тільки сто років пізніше. Але хронічно як для нас Винниченко літератор і комуніст по ідеології був не на своєму місці керувати визвольною боротьбою і державою

Життя і світ є динамічними. Динаміка є суттю політичних процесів. Концепція незалежної української держави це не входить у консервативне завжди обережне мислення. Незалежна демократична Україна це

революційна ідея. України потребує не тільки націоналістів революціонерів але і стратегічних ідеологічних, а не угодовських союзників. Для цього є важливим, щоби міжнародне товариство зрозуміло не трагічну історію нашу і тому з милосердям пішли нам на зустріч але ключову вагомість стратегічного положення і партнерства з Україною.

Для цього Україна потребує не тільки мудрих але і у своєму ділі компетентних людей. Літератори не повинні займатися фінансами а фінансисти не можуть писати літератури. Кожна людина повинна бути на своєму місці тому, що вона може допомогти своїми здібностями, а не тому, що посада послужить її життєвому надбанню. Історично ми українці цього не практикували. Правда такі аномалії інколи проявляються і у других народах але у нас вони історично здається звичаєвими.

Тут не мова зокрема про когось, а фактично про багатьох і тому радше я не хочу займатися критикою сучасного чи сучасних, але думати про майбутнє. До відважних світ належить а нам бракує відважних і далекоглядних провідників в Україні і у діаспорі. Досить критика теперішнього. Новий Рік це початок нового - майбутнього. Наша детермінація повинна бути не повторювати своїх раніших помилок бо очевидно тоді не можна сподіватися кращого. Одначе для кращого треба інколи робити критичні, а то революційні зміни. З Новим Роком і з новим, а то і революційним мисленням, дорогі українці!

28 грудня 2021 року
Аскольд С. Лозинський

+++++Християнська сторінка+++++

Біблія – джерело життєвого досвіду

Марія Зозуля з села Вовчинець на Прикарпатті написала такого листа: «Звертається до вас проста українська жінка з так само простим ім'ям Марія. Так мене назвали батьки, назвали, не задумуючись, бо вони не були людьми віруючими, до церкви ходили хіба що два рази на рік на празники, а вийшло, що назвали на честь Божої Матері. Я сама над цим задумалася не так вже й давно, давалося взнаки комуністичне виховання, а зараз дякую батькам за ім'я і тим людям, які мені відкрили очі на світ і допомогли знайти дорогу до Храму. Тепер, не дивлячись на усякі мирські проблеми і негаразди я почувуюся щасливою. Я захищена, бо за мною стоїть мій Господь і Божа Матір. Тільки мені здається, що дуже мало уваги приділяється Їй у нас в церквах та й всюди, а даремно. Вона ж не тільки народила Божого Сина, а вона наша заступниця, порадниця, наше все. Чому католики, коли щось станеться, то відразу кличуть Матір Божу? Вона у них у великій пошані. А ми хіба не шануємо людину, що народила Живого Бога? Шануємо, звичайно, але того замало. Окрім ікон, на більше не спромоглися. Майже нічого не говориться по телевізору і радіо дуже слабеньке в цьому питанні. Тож я і питаю, може б ви спричинилися до цієї справи, бо ви про неї знаєте набагато більше, ніж усі такі як я разом узяті. Бувайте здорові й благословенні!»

Діва Марія — мати Ісуса Христа шановується у християнстві. Одна з центральних постатей європейської та світової культури. Вона народилася у Єрусалимі, у єврейській родині, що походила з Назарету. Деякий час жила в Єрусалимському храмі. Отримала

благословенну звістку від архангела Гавриїла, що народить Ісуса Христа, якого зачала чудесним чином від Святого Духа. Супроводжувала Ісуса протягом його життя, була членкою першої християнської церкви. Померла в Єрусалимі, похована в Гетсиманському саду. Християни вірять, що Господь узяв Марію на Небеса.

Марії присвячена окрема галузь теологічних досліджень — маріологія. Особливо Марію шанують католики та православні. В ісламі їй присвячена одна з найдовших глав Корану.

Українські християни шанують Діву Марію. Церква має свята Покрова та Успіння, пов'язані з Марією. Водночас таке шанування є особистою справою кожного віруючого. У православних храмах під час Святої Літургії виголошуються молитви до Діви Марії як заступниці перед Господом. Євангелія учить молитися до Бога, до Ісуса Христа. Марія була людиною, яка народила Ісуса.

В Україні є кілька місцевостей, де Матір Божа Марія являлася людям. Це Заглина — частина села Монастирок на Львівщині, Грушів, де 26 квітня 1987 року місцеві жителі побачили Матір Божу біля своєї старої церкви, закритої за часів СРСР, Джублик — урочище на Закарпатті. Ці місця мають церковну святість і також є проявами шанування Діви Марії.

Сумнівами поділився Михайло Михайлович Дубченко з Вишгорода на Київщині: «Роз'ясніть, будь ласка, мені, неосвіченому, чим відрізняється політична пропаганда від пропаганди церковної? Слухаю я, приміром, політиків. Складно говорять, багато говорять і в

основному один одного сварять. Хто з них правий, а хто неправий, розрізнити простому чоловікові не те що трудно, а, вважаю, неможливо. Дивимося далі. Слухаю вашу передачу, і таких же, але вже інших проповідників. Я люблю слухати радіо, то не дивуйтеся. І що ж отримується? А отримується, що усі кажуть про одне і те саме. Та тільки не те саме. Одні ті ж ситуації показують по-різному. Словом, чехарда якась. Хіба так важливо, що одним ікони святиня, а іншим гріх. Одні вважають, що правильно хреститися справа наліво, а інші навпаки. Ну і таке все різне. І кому вірити? Це ж як в старому фільмі «Чапаєв» каже один: «І куди християнину податися?». Тож питаю вас, доктори богослов'я, куди податися? Де правду шукати? От таке моє запитання, а якою буде ваша відповідь, то вже від вас залежить, а я на тому закінчую. А писав Михайло Михайлович Дубченко. Бувайте здорові!»

Правду слід шукати в Святому писанні. Ми не займаємося пропагандою, ми розповідаємо про земне служіння Господа нашого Ісуса Христа і Його Добру новину – Євангеліє. Пропаганда покликана формувати суспільні настрої поширенням якоїсь ідеї. Ми ж прагнемо лише пояснювати ті чи інші місця Святого Писання, які є Божим Словом і пропаганди не вимагають. Ви пишете: «Хіба так важливо, що одним ікони святиня, а іншим гріх. Одні вважають, що правильно хреститися справа наліво, а інші навпаки. І кому вірити?». Повністю з вами згоден. Вірити треба нашому Спасителеві Ісусові Христу. Хреститися зліва чи справа не є догматичним питанням. Це церковна традиція. Колись давні християни ввели цей символ, щоб показати належність

даної особи до Христової Церкви. Також ікона. За переданням, першу ікону написав євангеліст Лука. Дозвіл на використання ікон у церковному і суспільному житті був офіційно прийнятий у 787 році на VII Вселенському соборі в Нікеї. Ікона нагадує нам про Бога, за образом і подобою Якого створена кожна людина. Святі отці називали ікону Євангелієм для неграмотних. Писав святий Григорій Великий: «Щоб ті, хто не знає грамоти, хоча б, дивлячись на стіни, читали те, що не в силах прочитати в книгах». Преподобний Феодор Студит підкреслює: «Що в Євангелії зображено за допомогою паперу і чорнила, то на іконі зображено за допомогою різних фарб або будь-якого іншого матеріалу». Отже, використання ікони в духовному житті не може бути гріхом. А у фільм «Чапаєв» чоловік скаржився на пограбування й запитував у більшовицького командира, куди бідному селянинові податися? Не християнинові, а крест'янину...

Тепер лист, автора якого і адресу не назву з зрозумілих причин: «Хочу сказати ось про що. У мене є сусід, звати його Павло, Як неділя, то він до церкви йде, такий набожний, такий чесний, хороший, такий святий, що хоч до рани прикладай. Хто його не знає, то сказав би, що то сама настояща Божа людина. А те, що в усі інші дні він пиячить, не просихаючи, і жінку свою луцює, дітей ганяє, знущається як настоящий садист, так того не видно. От звідси й питання: як може в одній людині поміщатися одразу дві такі протилежні сутності і до кого він ближче, до Бога чи до сатани? Як можна таке робити людині, яка себе вважає віруючою, до церкви ходить? Питала батюшку, так він одне каже, що грішник, який покався і визнав свій гріх, то вже наче і не грішник. То виходить що він може весь тиждень

гріхородить, над людьми близькими знущатися, а потім в неділю прийти до церкви та покаятися. І все, святий і безгрішний. І чого Бог так часто карає хороших людей, а таких як цей Павло обходить? І ніяка болячка його не бере, здоровий як бик. І ніякої управи на того чоловіка немає, а дивитися на все це просто боляче і в чому тут проблема я ніяк не осягну. Що тут треба робити, як з ним боротися, як повернути на путь істинний, бо він сам то грамотний і вміє будь-кому рота заткнути і з сторони виглядає справжнім чоловіком, але ж я то знаю, хто він є насправді».

Написано у листі, що той чоловік покався. Каяття поєднує в собі співчуття чи жаль з приводу свого вчинку і почуття провини за його наслідки, зізнання в своїх гріхах. Отже, той чоловік мав сповідь. Сповідь складається з двох частин: у першій ми відверто і щиро сповідуємо свої гріхи, зізнаємося в них, нічого не приховуємо, маємо щирий жаль за них, а в другій – отримуємо від священника, як від самого Бога, прощення гріхів без жодного сумніву у цьому.

Це перед Богом ми визнаємо себе винними в усіх гріхах, як ми кажемо про це у Господній молитві («Прости нам провини наші»). А перед священником ми сповідаємось у тих гріхах, які нас особливо турбують, які ми болісно відчуваємо у своєму серці і переймаємось ними. Якщо ми визнали свої гріхи, то це означає, що більше ми їх не скоїмо. Пам'ятаймо, що Небесний Отець очікує від нас вдячності, любові до Себе і до ближніх. Живімо побожним християнським життям і не грішімо, а якщо згрішили – каймося у гріхах, сповідаймося, отримуємо від Бога прощення.

Але у діях того чоловіка стосовно дружини і дітей може бути й

кримінальний злочин. Тому є можливість звертатися не лише до священника, а й до держави. Церква має моральні застереження, а держава має силу. Не лише кримінальне покарання, а й розлучення родини. Це вже крайній захід, але коли вже інші спроби не діють, варто й до нього звертатися.

Це ніби до попереднього листа написала з Сміли Людмила: «Хочу у вас запитати про таку річ, як гендерна політика. Про це зараз багато говорять. Я б сказала, навіть дуже багато. Наче немає про що більше й говорити. А мені видається хоча я й жінка, що то усе надумане. В Біблії з самого початку кажеться, що Бог створив спочатку Адама, а потім Єву. І всюди там пишеться, що головою всього є чоловік і це правильно, я з цим на сто процентів согласна, хоч у мене самої чоловік не такий. Але то швидше виняток ніж правило. То я собі думаю, а чи не від диявола усе це йде? Може він хоче настроїти нас одне проти одного й закаламутити людство так, аби воно зовсім орієнтир втратило. Недарма так поширилося голубе і рожеве у суспільстві. Неспроста воно. Думаю, диявол активізувався і треба від усього того світ спасати. То може Бог нам дасть якийсь знак, щоб усі ми, люди віруючі, одним хресним ходом пішли супроти антихриста. Як воно по вашому виходить, правильно я думаю чи ні?»

Продовження матеріалу
“Біблія – джерело
життєвого досвіду”
шукайте у наступних
випусках журналу.

--- Вітання! ---

У грудні мали приємність разом з Еліною Заржицькою привітати переможців Міжнародного літературного конкурсу "Гранослав". За дорученням однієї з організаторів творчого змагання Юлії бережко-Камінської відзнаки отримали криворожанин Святослав Олейніков та дніпровка Ірина Пасько.

Коротка, але мила імпреза відбулася у Дніпропетровській обласній бібліотеці для молоді, де вміють шанувати письменницьке слово. Приємно що лавреати націлені поповнити лави НСПУ. Завжди раді молодим і завзятим...

Фідель Сухоніс, голова Дніпропетровської обласної організації НСПУ

Місія

"Бористен" продовжує почесну місію бути міст ком поміж Україною та нашою західною діаспорою. Сьогодні з приємністю доручив книги від українців Флориди до новоствореного осередку "Просвіти" Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Тут шанують і примножують рідне слово...

Завершуючи 2021 рік прийняв участь у святковому передріздв'яному творчому заході в стінах Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, де пройшла тепла зустріч університетського первинного осередка Товариства Просвіта зі спілкою письменників Січеславицини на чолі з **Фіделем Сухоносом**. Захід також підтримав своєю присутністю і молитовним словом ректор Духовної Семінарії ПЦУ отець Сергій Нарольський. Від імені Почесного Консульства Бразилії у м. Дніпро та первинного осередка Просвіта в компанії Еліхір я теж мав можливість розповісти дніпровським майстрам слова про свій шлях до Просвіти, про щойно створений

телеканал Просвіта ТБ в YouTube та про свою першу статтю в газеті Слово Просвіти, кореспондентом якої у Дніпрі я став цього року на запрошення Павло Мовчан. Окрім творчості на зустрічі йшлося і про потужні плани на наступний рік - вийшла справжня підзарядка взаємонавчанням для всіх учасників зібрання!

Радісно вітаю всіх українців, християн з прийдешнім Святим Різдва Христового! Бажаю нам всім мирного життя і добробуту! З Новим Роком, дорогі друзі!

Почесний консул Бразилії
у м. Дніпро та засновник
первинного осередка
Просвіта в компанії Еліхір
Олег Василенко

--- Зустріч із молодими літераторами ---

Рецептів пряників буває чимало: медові, імбирні, із начинкою, поливою... Молоді ж літератори Дніпра розробили новий оригінальний рецепт і запропонували дніпрянам посмакувати поетичним, прозовим, казковим і музичним «пряником». Отже, 4 січня, саме напередодні Різдва, у стінах Дніпровської Центральної міської бібліотеки відбулася творча зустріч «Різдвяний літературний пряник». Ініціатором проведення заходу стала членкиня ДОО НСПУ Сніжана Біла.

Особливу атмосферу подарували молоді письменниці та письменники з Дніпра та Кам'янського: **Марія Дружко, Сніжана Біла, Ірина Пасько, Євгенія Яворська, Олена Ляшенко, Катерина Кравченко, Катерина Дудар, Євген Алєєв, Світлана Кмита, Наталка Жиліна-Жура, Катерина Леонова.**

Поетки й поети не тільки читали свої поезії, а й розповідали про дитинство, святкування Різдва у родині, улюблені пісні, а також про досягнення на літературній ниві та, звичайно, отримували не тільки теплі оплески-обійми від гостей заходу, а й смачні цукерки.

Справжньою окрасою заходу стали музичні вітання від Людмили Горбачової та Єлизавети Кондрашової.

На завершення кожен охочий мав можливість узяти участь у «Вільному мікрофоні» й поділитися думками про творчість літераторів Дніпропетровщини.

Пресслужба ДОО НСПУ

У Дніпрі презентують унікальний фільм про Олесея Гончара

Незабаром режисерка Катерина Стрельченко презентує Дніпру два свої кінопроекти, над якими працює від літа, – документальний фільм та 4-серійний байопік «Олесь Гончар. Слово як зброя».

В унікальному будиночку на житловому масиві Ломівка по вулиці Клубній, 25 жила сестра Олесея Гончара – Олександра. Чималу роль у житті Олесея Терентійовича відіграла рідна сестра Олександра. Вона мешкала у будинку на Клубній вулиці в Ломівці, куди й покликала брата відігритися від окопів. Піклування сестри допомагало Олесю навчатися в університеті й писати роман «Прапорноносці».

Згодом, уже оселившись у Києві, письменник неодноразово приїжджав до сестри в Ломівку на вакації, з родиною та друзями-літераторами. Коли брата не стало, Олександра Терентіївна зробила зі старої хати меморіальний музей і безкоштовно для всіх охочих проводила екскурсії. Зараз кураторка музею Наталія Щербак так само радо вітає усіх, хто цікавиться життям і творчістю нашого видатного земляка.

ДО ГЛИБИНИ ДУШІ ТА ВЛАСНОЇ КИШЕНІ.

Дмитро Яворницький та Євген Чикаленко

21 грудня Україна відзначатиме 160-ліття з Дня народження одного з найбільш видатних українців, ім'я та справи якого були незаслужено забуті – Євгена Харламповича Чикаленка (1861-1929) – визначного громадського діяча, благодійника, мецената української культури, агронома, землевласника, видавця, публіциста.

Є. Чикаленко мав надзвичайно широке коло комунікацій по всій Україні, вмів об'єднувати людей заради здійснення важливих для української культури справ. В нашому місті (тоді Катеринославі) його ідейним однодумцем, соратником та приятелем був відомий популяризатор історії запорозьких козаків, збирач стародавніх скарбів, фундатор і директор Музею імені О. Поля Дмитро Іванович Яворницький.

Про те, що знайомство цих яскравих особистостей відбулось у 1880-ті роки, ми дізнаємось зі щоденника Євгена Харлампійовича та його спогадів, які нещодавно вийшли друком. В них вперше ім'я історика козацтва Д. Яворницького зустрічається, коли Є. Чикаленко розповідає про Дмитра Пильчикова, колишнього члена Кирило-Мефодіївського братства, активного громадівця, який «з багатьох малоросів зробив свідомих українців»: «Пам'ятаю, наприклад, - пише він, - як з'явився у нього вперше Д. Еварницький... тоді це був кацапик, що не вмів і слова по-українському до пуття сказати. Пильчиков порадив йому поїхати подорожувати по землях Запорізьких... Еварницький поїхав, описав свою подорож, написав історію Запоріжжя і, врешті, став таким типовим етнографічним українцем, яких між нами майже немає». Звісно, на становлення

ідентичності та професійності історика козацтва мало вплив значно більше коло людей та обставин, але спогади Є. Чикаленка, безумовно, цікаві.

Потім, як зрозуміло, на довгі десятиліття їх знайомство перервалось і поновилось з ініціативи мецената на початку ХХ століття, коли обидва вже стали зрілими та відомим культурними діячами.

Серед великої, декілька тисячної епістолярної спадщини

Д.І. Яворницького (далі – ЕСЯ), яка зберігається у фондах Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д.І. Яворницького, є двадцять листів мецената до історика за період з 1902 по 1910 роки, вони видані у I випуску ЕСЯ. А також тринадцять листів історика до мецената за 1909 та 1910 роки, надруковані у IV випуску цього ж видання. Географічне адресування епістолярій, у більшості, між Києвом та Катеринославом.

І в першому же листі 1903 року до Д.І. Яворницького Євген Харлампійович пише: «Дуже радий Вас бачити у себе і поновити наше знайомство - ми з Вами стрічались 20 літ тому назад в Харкові у небіжчика Дм. Пильчикова, але се було так давно, що очевидячки Ви мене забули». В листі меценат запрошує історика відвідати його маєток у с. Кононівка, де часто збиралися українські діячі культури. Надалі їх спілкування стосувалось цілком конкретних питань. Будучи людиною справи, Є. Чикаленко звертався з проханнями та пропозиціями до Д. Яворницького підтримати ті або інші його культурні ініціативи.

У 1903 році український меценат просив історика допомогти у зібранні коштів з нагоди святкування 35-річного ювілею творчої діяльності композитора

Миколи Лисенка, з яким і Дмитро Іванович був у дружніх стосунках. Є. Чикаленко звертає увагу на незабезпеченість старості М. Лисенка і відповідальність української громади щодо підтримки його та інших культурних діячів: «Соромно ж буде нам, коли ми не зможемо забезпечити старість людини, яка зробила вельми багато для підняття національної свідомості нашої. Весь вік свій він працював для своєї мети майже безкорисно, бо як Вам відомо, українська суспільність не може ще купівлею творів забезпечити своїх літераторів та музиків; поки що ми мусимо будувати се убезпечення на філантропії.»

На запрошення Євгена Чикаленка Дмитро Іванович довгий час співпрацював із часописом «Київська старовина», де друкував наукові розвідки та літературні твори. Євген Харлампійович був не тільки меценатом цього видання, але й неформальним літературним редактором. До речі, будучи щирою та прямолінійною людиною, він нерідко критикував історика за його доволі розлогі повісті. Проте, незважаючи на серйозні претензії до літературних творів Д. Яворницького, він все-таки заохочував його писати на історичну тематику. У листі до вченого від 30 грудня 1908 р. видавець писав: «Ви самі здорово знаєте, яке велике значення в ділі відродження національної

свідомості має історична белетристика... От, в сій справі надумав я звернутись до Вас, шановний Дмитро Івановичу. Ви фаховий історик, спеціально знаєте, краще всіх історію Запоріжжя. У Вас неабиякий белетристичний талант, чому б Вам не взятися за якусь велику повість з запорозького життя. Я певен, що у Вас се вийде цікаво, захопить читача і наверне його до бажання ґрунтовніше познайомитися з минулим нашим, з нашою історією».

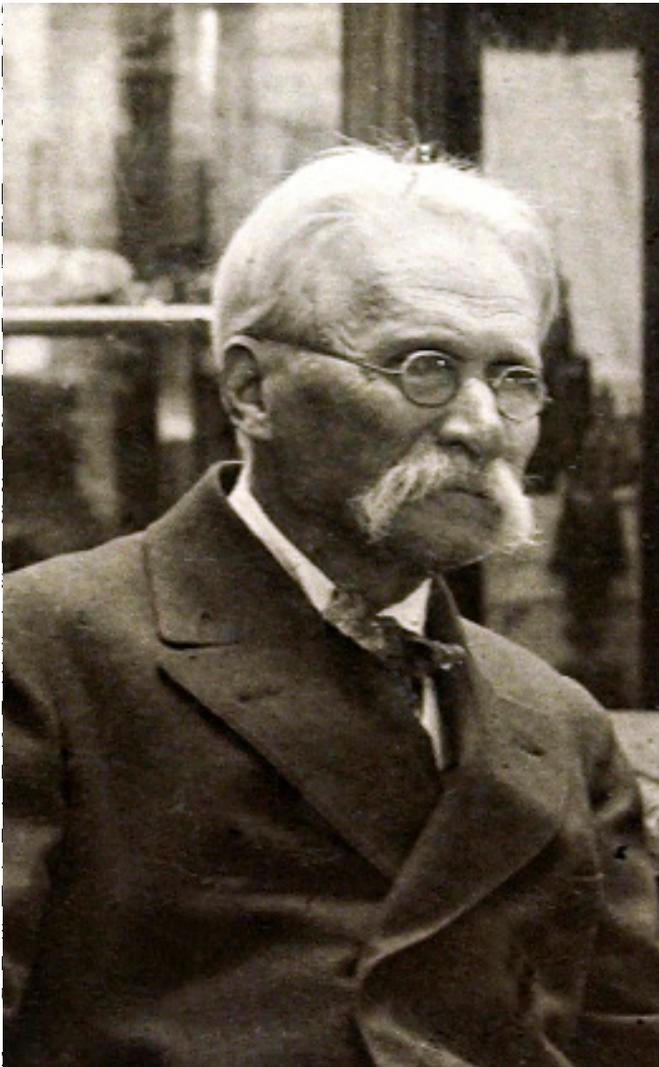
Маючи намір відкрити відділення свого магазину «Киевская старина» в Катеринославі, він просив історика «замовити словечко кому слід, щоб не тягнули сієї справи по канцеляріях». У відповідь вчений обіцяв підтримку. Є. Чикаленко високо оцінював впливовість Д. Яворницького на Катеринославі. Він вважав, що «Просвіти» в губернії збереглися лише завдяки йому.

«Завдяки добрим відносинам з губернаторами Яворницький і добуває дозволи на відкриття нових "Просвіт" по селах. Він доводить губернаторам, що "Просвіта" та взагалі українська свідомість не тільки не шкідлива, а навіть корисна: по самому Яворницькому губернатори можуть упевнитись, що українство не робить з людей ворогів держави, а селян "Просвіта" відбиває від аграрних розрухів та всяких хуліганських вчинків своїми невинними забавами, театральними виставами, співами та читанням дозволених цензурою книжок».

Одним з найбільш важливих справ мецената було видання єдиної всеукраїнської щоденної газети «Рада». До співпраці у ній видавець залучив і професора Д. Яворницького. Є. Чикаленко особливо захоплено відгукувався про мову творів вченого: «Написані вони чудовою мовою, якою після М. Вовчка та Стороженка, писав хіба один П. Мирний...», а також «Всі хто читав Ваші оповідання, кажуть: «От як би вся газета писалась такою мовою».

Д. Яворницький на прохання Євгена Чикаленка допомагав знаходити передплатників цієї газети в Катеринославі, особисто спілкувався з культурною громадою міста, переконував підтримати підпискою це важливе видання.

У «Щоденнику» за 1910 р. Є. Чикаленко описав свою подорож до Катеринослава і зустріч з Д. Яворницьким. Поїздка була зумовлена важким матеріальним становищем газети «Рада», що виходила на кошти Є. Чикаленка. Часопис мав щорічний дефіцит у 20 тис. руб. і для подальшого існування слід було або збільшити кількість передплатників, або знайти нових меценатів.

Розрахунок видавця на допомогу в Катеринославі був недаремний. Дмитро Яворницький в листі від 17 вересня 1910 року подав список осіб, які вирішили підтримати газету: *«З цього приводу*

була нарада у Дмитра Дорошенка, почалася вона з того, що я написав на листу 100 крб. За мною А. Синявський 50, далі І. Труба 50, потім В. Біднов 50 і далі, далі... Так отож Ви не журіться і не покладайте рук, а працюйте собі і працюйте поки душа жива і поки живе серце у грудях».

Є. Чикаленко був щиро радий і навіть здивований такою швидкою меценатською допомогою з Катеринослава, організованою Д. Яворницьким: *«Я так звик до того, що люде обіцяють на словах он-скільки, а як коснеться до діла, то їх нема. Одним словом, на словах захоплюються до глибини душі, але не глибини власної кишені».* (лист від 22.09.1910)

Також неодноразово Євген Харлампійович звертався до Дмитра Івановича з протекцією щодо працевлаштування в музеї своїх знайомих, зокрема відомого історика Дмитра Дорошенка, який дійсно три роки прожив у Катеринославі і тісно співпрацював з Яворницьким, але не в музеї, а на видавничій ниві.

Ще однією окремою темою, в якій Є. Чикаленко покладався на Д. Яворницького як на авторитет, були Дніпрові пороги. Меценат мріяв здійснити подорож порогами та звертався до історика з проханням допомогти в організації, порадити маршрут, а краще самому бути гідом: *«мене дуже, дуже вабить подорож з Вами; з Вами проїхатись – се ж пережить всю минувшину; з Вами можна собі уявить у всіх дрібницях життя запорозьке...»* (лист від 12.02.1909 р.)

Про дружні стосунки між цими двома культурними й громадськими діячами свідчить і той факт, що восени 1910 року родина Чикаленків зупинялись в оселі вченого під час приїзду до Катеринославу на Південно-Російську обласну сільсько-господарську, промислову та кустарну виставку та з метою здійснення

щодо меценатської підтримки газети «Рада». Видавець по-приятельськи написав в листі вченому напередодні: *«Будьте ласкаві, напишіть мені зовсім щиро – чи можна мені з Юлією Миколаївною заїхати просто до Вас? Я думаю 7-го – 9-го бути у Катеринославі. Попереджаю, бо думаю, що у Вас може багато народу напросилось в хату»*. Дмитро Іванович гостинно прийняв мецената з дружиною, і той після гостювання подякував листовно: *«Вітаю Вас з Києва і ще раз дякую Вам за гостинність і за сердянність Вашу»*. В листах Є. Чикаленко називає Д.І. Яворницького, услід іншим його друзям та шанувальникам, *«батьком Кошовим»*. Отже, історія спілкування Є. Чикаленка

та Д. Яворницького вражає своєю багатоплановістю, конструктивністю та щирістю. Вони обидва розуміли, що рухають конче важливу для України справу. Більшість ініціатив виходило від активного громадського діяча Є. Х. Чикаленка, завжди знаходила підтримку у Д.І. Яворницького. Між ними існували не тільки ділові, а й дружні стосунки. Вони обидва надали приклад відданої любові до України *«до глибини душі та власної кишені»*.

*Яна Тимошенко - завідувачка
Меморіального будинку-музею
Д. І. Яворницького (відділ
Дніпропетровського національного
історичного музею ім. Д.І.
Яворницького)*

Спеціально для "Бористену"

--- Невтомна ювілярка ---

Її творами цікавляться, її творчість люблять.

19 січня 2022 року, на Хрещення, донька високого берега та повноводого Дніпра – Олеся Омельченко – святкує своє семидесятиліття.

Це багато і мало, як для творця. Водночас, виповнюється 55 років її літературної діяльності, активної – 50, адже перші твори у республіканській періодиці з'явилися на початку 70-х років, пломінкі, напрочуд талановиті. Творчість Олесі відзначена численними літературними нагородами та відзнаками.

Ім'я Олесі Омельченко, членкині НСПУ з 1997 року, як письменниці і поетки відоме не лише в Україні, а й за її межами. Її творчість вивчають у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах у курсі «Література рідного краю», за її творами пишуть курсові, дипломні, кандидатські та докторські роботи. Деякі поезії та поеми увійшли до хрестоматій для 5-9 та 10-11 класів з української літератури, уривки

з поезії подаються у підручниках української мови для старших класів, збірниках для диктантів для 9 класу. По творчості Олесі розроблено та видано декілька уроків у програмі «Література рідного краю» як у Дніпропетровській, так і у інших областях України.

Твори авторки досліджують на Житомирщині, Рівненщині, Вінничині та Волині, Одещині та Херсонщині, Харківщині та Полтавщині; переклади друкуються у Ізраїлі, Польщі, США, Росії, Німеччині.

Професорка ДНУ ім. О. Гончара Валентина Біляцька ретельно досліджувала історико-філософсько-фантастичний романесе у віршах Олесі Омельченко «Дивограй». Восени 2021 року у Польщі вийшла друком монографія В. Біляцької «Молитва як фрагмент жанру в сучасному українському ліро-епосі» у науковій книзі «Chrzesci-janskie dziedzictwo duchowe narodow Slowianskich» (Bialystok 2021), за романами у віршах Ігоря Павлюка «Паломник» та Олесі Омельченко «Дивограй».

Олеся – багатожанрова письменниця. Її однаково вдаються як поетичні, драматичні, так і прозові, гумористичні, а також – твори для дітей.

Вона – авторка 11 книг для дорослого та маленького читачів. Вони цікаві, високохудожні, сповнені глибокого повчального, філософського змісту, захоплюючі та новаторські. Нещодавно у дніпровському видавництві «Ліра» одночасно вийшли друком 4 книги письменниці: дві для дітей – «Весела казочка з городу», «Таємниця Новорічної ночі», книга прози «Стихія» та драматична поема у віршах «Голубоокий Ангел».

Олеся не гониться за славою. Живе в просторі Любові біля самісінького Дніпра, у селі Військовому і творить... Вона самонадривно, самозречено і плідно працює над Словом, без якого нам сьогодні важко уявити українську літературу. Вона говорить: «Хоча доля моя і не проста, сповнена перепон, та я – найщасливіша людина на Землі! Адже Бог дав мені Талант, який переповнює моє серце радістю творчості, дав донечку Марію, внучку-розумничку Маргариту, улюблену вчительську роботу, вірних друзів та непроминальну, єдину на все життя юну Любов... творчість, яка з любов'ю сяє до кожної людини рідної України, якою живу, якою болю і мрію про її осяйне прекрасне майбуття».

Побажаємо дорогій і шановній ювілярці нових творів, визнання та любові читачів, а головне – міцного здоров'я. Нехай усе омріяне збувається і розквітає. Будьмо, Олеся!

***

Черпаю сили з рідної землі,
Святої мудрості учусь в свого народу.
І так живу, що світ болить в мені
У полум'ї незгасної любові.

***

Як боляче летять роки стрімкі
крізь нас.
Як швидко ми самі на себе вже не
схожі.
Та світиться душа крізь вимучене
слово,
Допоки ми живі, й коли не стане нас.

***

У мене можна відібрати удачу,
Поставить перепони на шляху,
Але мене у мене відібрати
Ніхто не зможе, доки я живу.

***

Буває, забуваєш про свій вік.
Захочеш світ до серця пригорнути,
Всміхатися (бо рідні) сонцю, людям.
Буває, забуваєш про свій вік.

Усе прекрасно – ти живий в цю
мить.

І мрії та бажання ще співучі.
Лиш вір, що – неповторний і везучий.
Усе прекрасно – ти живий в цю
мить.

Переповняє радість все буття.
Ти любиш все і всіх. Так має бути!
Лише б Любов владарювала всюди!
Переповняє радість всебуття!

Але якщо огорне темінь, й сум
До болю душу сумнівами змучить,
Запам'ятай – летіти, любий, –
мусиш!

А сум... (нехай!), бо він на те і сум.

Я пригортаю Всесвіт до грудей.
Сіяй, твори, о Земле! Ти – прекрасна!
Бог навкруги, в тобі, мов сонце ясне.
Й тебе він пригортає до грудей.

Я захищаю білий світ краси
Любов'ю,
наче мама в колісковій,
Плекаю миті в мові калиновій
У ріднокраї честі і краси.

Переповняє радість всебуття.
Усе прекрасно – ти живеш в цій
миті,

Яку й тобі судилося творити
Серцебиттям осяявши життя.

***

Негоже крила опускати,
Коли уже навчивсь літати!
Тікай, якщо стріляють в спину!
Життя одне – воно безцінне.
Минеться сором. Бийсь за себе!
Щоб полетіть – упасти треба!

Еліна Заржицька

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Дбати про чистоту рідної мови – обов'язок кожного українця

Як не без рації пише видатний український мовознавець Микола Лесюк, мова наша – як океан -- безмежна, як безмежні її можливості. Кожен інтелігентний українець повинен подбати про те, щоб у його мові були українські слова, українські словосполучення, щоб була збережена специфіка української мови. Не забуваймо про те, що під впливом чужої мови ця специфіка затрачається.

Коли ж одна мова при цьому займає панівне становище, то для мови підневільної це може означати повну загладу. У Білорусі білоруської мови майже ніде не чути. На Сході України теж важко почути мову титульної нації. З таким спадком русифікації треба постійно боротися.

Чи так можна сказати?

“Не то справді хотів спати, не то тільки удавав, що хоче”.

Такого вислову нема в українській мові, -- його механічно перенесено з російської, де цілком природно звучить фраза: “Не то действительно хотел спать, не то делал вид, что хочется”. По-українському відповідником російського вислову не то – не то буде чи то-чи, наприклад: “Чи то так сонечко сіяло, чи так мені чого було! Мені так любо, любо стало” (Т. Шевченко); “Одна з таких чи то каменюк, чи то маленьких скель стирчала тільки за метр від берега” (Ю. Шовкопляс).

Отже, й у фразі, наведеній на початку, треба було написати: “Чи то, справді, хотів спати, чи тільки вдавав, що хоче”.

Повстати чи постати?

Рубрика

Миколи Дутяка

Дехто не розрізняє цих двох схожих слів *повстати* й *постати* і каже: “Отоді передо мною повсталала проблема – як мені жити в такому становищі далі?”

Слова повставати, повстати означають “піднятися, встати відразу кільком людям”: “Повставали з-за столу, подякували хазяїнові (П. Мирний), пробудитися до активних дій, учинити заколот, повстання, діяти вороже до когось”: “На захист твій, улюблена вітчизно, повстануть всі твої сини” (М. Бажан).

Слова постати, поставати означають виникнення, утворення чогось: “Ні, я покорити її не здолаю, ту пісню безумну, що з туги постала (Л. Українка).

З того видно, що у першій помилковій фразі треба було сказати: “Отоді передо мною постала проблема...”

Пишу лист чи листя?

При перехідних дієсловах іменники вживаємо в знахідному відмінку, який часто може бути ідентичний із називним: я пишу лист, я читаю книжку, прибираю кабінет тощо. Але коли є заперечення, тоді вже треба використовувати родовий відмінок: я не

написав листа, не прочитав книжки, не прибрав кімнати, кабінету і под.

У нашому мовленні можна почути все навпаки: пишу комусь листа, подай мені ножа, застругай олівця, а при запереченні можуть ужити знахідний відмінок: я не написав лист, не застругав олівець, не прибрав кабінет тощо.

Не плутаймо! При запереченні – тільки родовий відмінок!!

Про прізвища Гончар, Кобзар, Пекар

В Україні діє правопис, затверджений ще за радянської влади. У ньому зберігаються численні “здобутки” русифікації. Поширених в Україні прізвищ Гончар, Кобзар, Пекар, на жаль, у переліку немає. Як слушно відмічає мовознавець Святослав Караванський, є такі рідкісні прізвища, як Панібудьласка, а Гончаря нема.

Згідно з останнім сталінським правописом, прізвища з кінцівкою –ар відмінюються не як іменники гончар, кобзар, пекар, а за російським зразком:

<i>Р. гончар-я</i>	<i>Гончар-а</i>
<i>Д. гончар-єві (-ю)</i>	<i>Гончар-ові (-у)</i>
<i>З. гончар-я</i>	<i>Гончар-а</i>
<i>О. гончар-ем</i>	<i>Гончар-ом</i>
<i>М. гончар-єві (-і, -ю)</i>	<i>Гончар-ові (-і, -у)</i>
<i>К. гончар-ю</i>	<i>Не було зовсім</i>

Досі державні акти, державні назви та приватні ЗМІ вживають тільки російську схему відмінювання прізвища Гончар: Музей ім. І. Гончара, роман О. Гончара, зустріч з депутатом Кобзаром.

Відхилення від природних норм української мови лише розхитують усталені тисячоліттями норми української мовної стихії.

Чи справді їй право?

Відповідно до російських вигуків *ей-ей, ей-же-ей* є чимало українських слів, але останнім часом багато авторів і промовців уподобало провінціалізм *їй-право*; “*їй-право, я нічого не знаю*”.

Цей вислів помітно витискує такі відомі

здавна слова, як *далебі* (“Далебі, не знаю як діяти” – І. Нечуй-Левицький), *справді ж* (“Справді ж, нічого не знаю”. – з живих уст), *справді ж бо* (“Кажу ж вам, справді ж бо, нічого не чув і не бачив”), -- із живих уст), *бігме* (“Бігме, я не брав твоєї сокири”. -- Словник за редакцією А. Кримського), *таки так* (“Таки так, не було його там”, -- із живих уст).

Звісно, краще користуватися не провінціалізмами, а внормованими в літературній мові словами.

Слова і вислови, що засмічують нашу мову

- “доложити” замість “доповісти”
- “доля відповідальності” замість “частка відповідальності”
- “допустім” замість “припустимо”
- “дорідний” замість “добірний”
- “доставка” замість “достава”
- “достовірний” замість “вірогідний”
- “друг-друга” замість “один одного”
- “єрунда” замість “дурниця, нісенітниця”
- “єсть” замість “є”
- “жарений” замість “смажений”
- “жарити” замість “смажити”
- “жалко” замість “шкода”
- “завишений” замість “завищений”
- “завідуючий” замість “завідувач”
- “задача” замість “завдання”
- “заказний лист” замість “рекомендований лист”
- “закалювання організму” замість “загартовування організму”
- “прийшов час” замість “настав час”
- “примірні вправи” замість “типові вправи”
- “принесли шкоду” замість “завдали шкоди”
- “присвоїти звання” замість “надати звання”
- “при сприянні” замість “за сприяння”
- “складає” замість “становить”
- “у випадку” замість “у разі”
- “у жодному випадку” замість “у жодному разі”

Місце пам'яті та гордості: внутрішній експозиції дніпровського Музею АТО – 5 років

П'ять років тому у Дніпрі відкрили внутрішню експозицію Музею АТО. Там зібрали тисячі експонатів про подвиг простих українців, які стали на захист Батьківщини. Історії військових, волонтерів, медиків, капеланів вражають гостей зі всього світу. У пам'ятному місці побували вже понад півмільйона відвідувачів. Про це розповів голова Дніпропетровської ОДА Валентин Резніченко.

«Музей АТО залишає слід у серці кожного відвідувача. Це пам'ятне місце – про долі воїнів, волонтерів, капеланів, медиків. Простих людей, які першими захистили свою Батьківщину. Які допомогли Україні вистояти. Іноді – ціною власного життя», – сказав Валентин Резніченко. Найперше відвідувачі Музею АТО потрапляють до зали, де зібрані речі мешканців області – захисників України. Це інструменти медиків, одяг капеланів, шеврони добровольців, афіші волонтерських акцій. А ще – боеприпаси, ордени, фото військових кореспондентів, дитячі малюнки. Знімки загиблих та дорогі їх серцю речі – у другій кімнаті, «Залі пам'яті». Про одного Героя нагадують його люблені шахи. Про іншого – книга або ікона, яка допомагала вистояти у боях. Є тут і лист від матері, мобільний телефон зі слідом від вибуху. Внутрішню виставку щороку доповнюють. «Тут є і мої трофеї, привезені з війни. Ворожі прапори та шеврони. Такі експонати допомагають відвідувачам зрозуміти: війна поруч. Дніпро став форпостом на шляху у ворога. Тож на щастя, багато людей знають про вибухи та руйнування будинків лише зі слів бійців. Музей АТО – місце пам'яті, яке не дає забути, завдяки кому в нашому регіоні мир і благополуччя», – підкреслив «кіборг» із Дніпропетровщини Євген Нальота.

Найсильніші враження відвідувачі отримують у мультимедійній залі. Її особливість – панорамний екран. Документальні фільми там транслюють на всі чотири стіни. Стрічки переносять глядачів у вир подій.

«Для АТОвців це місце більше, ніж музей. Воно сповнене теплом і пам'яттю. Тут завжди раді захисникам. Такий національно-патріотичний осередок згуртовує бійців. А всім відвідувачам розповідає про момент подвигу справжніх героїв», – сказав АТовець, офіцер Нацгвардії України Андрій Карпенко. Музей АТО відкрили у 2016-му. Спочатку експозицію просто неба, а за півроку – внутрішню. Музей став must visit гостей регіону. Тут побували відвідувачі зі всього світу.

Дізнатися про сучасну історію України з перших вуст можна в самому центрі Дніпра за адресою: пр. Дмитра Яворницького, 16. Вхід вільний.

----- Великий Вейн Грецькі -----

26 січня святкує день народження ВЕЙН ГРЕЦКІ — канадський хокеїст українського походження, найкращий бомбардир за всю історію НХЛ, який за свої рекорди отримав прізвисько "Великий". Пізніше - виконавчий директор збірних Канади, які вибороли золоті медалі зимових Олімпійських ігор 2002 та Кубку світу 2004.

Вейн Дуглас Грецькі (Wayne Douglas Gretzky) народився 26 січня 1961 року у Брантфорді, Онтаріо (Канада). Його рід походить з Берестейщини,

звідки емігрував його дід по батькові Терентій Лаврентійович Грецький. Бабуся Вейна Марія — походила з Підгайців на Тернопільщині; з дідом вони між собою розмовляли українською. Батько Вейна Волтер Грецькі своєю рідною мовою вважав українську. Водночас сам Вейн не акцентує увагу на своєму українському корінні, хоча й бере участь у деяких заходах, пов'язаних з Україною та засудив російську агресії проти України в 2014 році.

Професійна кар'єра Вейна Грецькі є взірцем для всіх хокеїстів у світі. Перший контракт Вейн підписав у 16 років із клубом Всесвітньої хокейної асоціації «Індіанаполіс Рейсерз». Потім грав у командах Національної хокейної ліги (НХЛ): "Едмонтон Ойлерз", Лос-Анджелес Кінгс", "Нью-Йорк Рейнджерс".

За 21 рік виступів на льоду (1487 матчів) Вейн Грецькі побив фактично всі рекорди НХЛ - 894 голи та 2857 очок; 9 найпрестижніших в НХЛ призів, зокрема «Найціннішому гравцеві» та «Найкращому бомбардирові». В.Грецькі чотириразовий (1984, 1985, 1987, 1988) володар та триразовий (1983, 1986, 1993) фіналіст Кубка Стенлі, в якому провів 208 матчів, закинув 122 шайби.

За математичну довершеність пасів його називали Енштейном хокею. А головне: саме Вейн став символом нового хокею. На зміну кремезним спортсменам на прізвисько "Бугай", "Кувалда", "Цементна Голова", прийшов він - майстер гольових передач, невловимий і технічний.

7 сезонів поспіль його відзначали як найрезультативнішого гравця НХЛ (1980-1987). Учасник 18-х зимових Олімпійських ігор (1998), виконавчий директор канадської збірної команди на 19-х (2002) і 20-х (2006) Олімпійських іграх. З 2005 року Вейн - головний тренер, згодом

співвласник, команди «Койотс» (м. Фенікс, штат Аризона, США).

Загалом В.Грецькі встановив 61 рекорд НХЛ та отримав за свої досягнення прізвисько "Великий". За видатний внесок у розвиток світового хокею в 1994 р. удостоєний призу "Лестер Патрік Трофі". Нагороджений Орденом Канади (1984) та визнаний найкращим хокеїстом НХЛ усіх часів, увічнений в «Хокейному залі слави» (1999). Номер 99, під яким він виступав, закріплено за ним у складах усіх команд НХЛ. Цікаво, що, окрім великого спорту, не меншою пристрастю Великого Вейна є виноробство.

Нашому цвіту - по всьому світу!

У розпал курортного сезону в Єгипті нікого вже не дивують вигуки місцевих торговців "Слава Україні", адже останніми роками українці становлять понад половину туристів зі Східної Європи. Водночас ми майже нічого не знаємо про українську діаспору в Єгипті. Спробуємо децю розповісти про неї з нагоди 30-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між Україною та Єгиптом (25 січня 1992 р.).

Вважається, що першими українцями, що бували в Єгипті та певний час там мешкали, були прочани з Великого князівства Київського та Галицько-Волинського князівства, які відвідували християнські святині Єгипту, зокрема монастир Св.Катерини на Синайському півострові. За періоду османського панування в Єгипті (з XVI ст.) українці потрапляли сюди як бранці, захоплені під час нападів на землі Великого князівства Литовського, згодом Речі Посполитої. Втім даних про чисельність та географічний розподіл українців в Єгипті того часу немає.

З часу постановлення напівнезалежного Єгипту під орудою хедивів, туди час від часу стали прибувати мандрівники з України. Наприклад, серед них був український науковець та дослідник Єгор Ковалевський, який протягом 1847-1848 рр. здійснював географічні та геологічні розвідки, шукав поклади золота. Варто згадати і про подорож до Єгипту відомого українського мандрівника з Києва Василя Григоровича-Барського, який у 1728 році 8 місяців прожив при дворі александрійського патріарха в Єгипті. Своїми близькосхідними спостереженнями він заклав основи вітчизняного сходознавства. Леся Українка також деякий час жила й лікувалася в Єгипті - в Александрії та Хелуані, і написала збірку поезій "Весна в Єгипті". За радянської доби з України до Єгипту відбувалася невелика міграція: в рамках направлення радянських фахівців до дружнього Єгипту, а також українки, які виходили заміж за єгипетських студентів. У 1960-70-ті роки українські інженери зробили важливий внесок у розбудову єгипетської економіки, а чимало єгипетських студентів закінчили українські вищі навчальні заклади. Тому певний час українська громада тут складалася з жінок -дружин єгиптян та військових та цивільних фахівців, які мешкали там з родинами.

Із розпадом СРСР та постанням незалежної України, поряд зі "шлюбною еміграцією", більшу частину еміграції з України становили трудові мігранти. Значний відсоток становили тимчасові робітники, особливо з піднесенням туристичної індустрії Єгипту. З початку 2000-х років окремі туристичні поїздки до цієї країни перетворилися на сезонну хвилю.

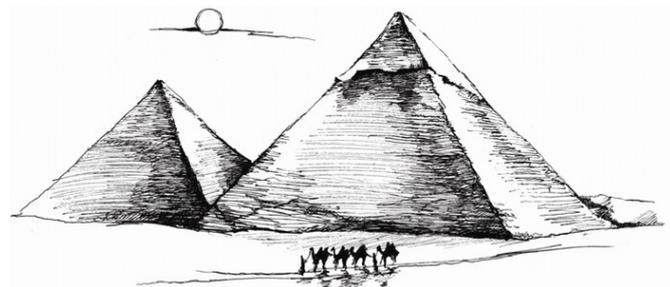
За приблизними підрахунками, на території Арабської Республіки Єгипет проживають, працюють або навчаються 4000 громадян України. Станом на січень 2020 року на консульському обліку Посольства України в Арабській Республіці Єгипет перебували 130 громадян України. Водночас за робочою інформацією, протягом 2018 року Єгипет відвідало близько 1 млн. 170 тис. українських громадян, переважно туристів, що становить найбільший відсоток з країн Східної Європи.

Основними осередками української діаспори у Єгипті є Каїр, Олександрія та курортна Хургада.

Найбільш активною є українська громада Каїра, активістами якої є жінки. Так, перша жіноча спілка в Єгипті була організована за ініціативою Марини Веселовської - дружини посла України в Єгипті Андрія Веселовського, в квітні 2002 року. Організація провела багато заходів, які сприяли об'єднанню українських жінок в Єгипті. Щорічно за ініціативи активісток української громади та за сприяння Посольства проводяться заходи з відзначення річниці Незалежності України, різних подій в історії України, дня народження Тараса Шевченка, зустрічі Нового року, Дня вишиванки, святкування Дня св.Миколая тощо. Також під час проведення в Україні президентських та парламентських виборів громадяни України залучаються до роботи у дільничній виборчій комісії.

Однією з найактивніших є громада у Каїрі. Як розповіли нам українці звідти, громада почала збиратися та влаштовувати свята ще у 2013 році. З початком російської агресії в Криму та на Донбасі українська громада Каїра на чолі з Лілією Дідук надає благодійну допомогу батьківщині. Водночас саме під впливом російської агресії проти України, українці в Хургаді створили власну організацію в 2015 році.

Завдяки доповненням наших читачів, знаємо, що спеціально для української громади в Єгипті було створено фейсбук-групу "Ukrainian Community in Egypt".

Рецепти української кухні

ЛИШЕ ГРИБИ ТА КВАСОЛЯ: ЧУДОВИЙ РЕЦЕПТ СМАЧНОГО ПАШТЕТУ

ІНГРЕДІЄНТИ:

200 г відварених опеньок
200 г вареної квасолі
1 цибуля
2-3 ст. л. олії
½ ч. л. кмину
2 зубчики часнику
багет чи батон для подачі
1-2 ст. л. соку лимона
сіль та перець до смаку

Приготування: Підготуйте всі інгредієнти для приготування смачного паштету з квасолі та опеньок. Якщо використовуєте відварені заморожені гриби, попередньо розморозьте їх, заздалегідь виклавши з морозилки у холодильник. Наріжте невеличким кубиком білу цибулину. Розігрійте пательню з 1-2 ст. л. соняшникової олії та обсмажте цибулю протягом 1 хвилини, аби вона стала м'якою, але не пересмажилася. Розчавіть 2 зубчики часнику та вкиньте до цибулі разом із відвареними та розморозженими 200 г опеньок. Попередньо відваріть

квасолі. Я раджу використовувати білу, бо вона має більш м'який смак та структуру. Відвар квасолі не виливайте одразу, ним буде можна регулювати консистенцію майбутнього паштету. Вкиньте 200 г вареної квасолі до грибів із цибулею. Додайте ½ ч. л. кмину, сіль та перець до смаку. Кмин надасть готовому паштетові легкого пряного смаку. Перемішайте вміст пательні та прогрійте все разом протягом 1-2 хвилин. Пересипте квасолі із грибами у чашу блендера та додайте 1-2 ст. л. соку лимона для легкої кислинки та балансу смаку. Перебийте квасолі з опеньками блендером до однорідної консистенції. Обирайте час перебивання самотійно. Я не прагнув зробити паштет повністю однорідним, мені подобається, коли можна відчувати маленькі шматочки. Додайте до паштету олію, я додав приблизно 1 ст. л., аби пом'якшити структуру. Також саме час регулювати консистенцію відваром квасолі, якщо ви хочете зробити його трохи більш рідким. Перемішайте паштет та подавайте із підсушеним на сухій пательні батонем чи багетом.

Коледж електрифікації Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Це сучасний заклад освіти, один з провідних закладів аграрного напрямку, з розвинутою матеріально-технічною базою і соціальною інфраструктурою, який майже століття гідно творить свою історію.

Отримати освіту студенти можуть як за денною, так і заочною формою навчання. Привабливою перспективою навчання в коледжі є можливість його продовження у закладах вищої освіти III-IV рівня акредитації за скороченим термінами та наскрізними навчальними програмами, зокрема Дніпровському державному аграрно-економічному університеті, де отримують дипломи бакалавра, магістра за скороченими термінами навчання.

ДЕ МОЖЕ ПРАЦЮВАТИ?

- в цивільних, аграрних, промислових та переробних підприємствах різних форм власності: державних, кооперативних, приватних та фермерських;
- в енергетичних компаніях;
- в монтажних і ремонтно-обслуговуючих підприємствах.

Більше інформації на нашому сайті:

keddau.dp.ua

Контакти:

пр. Гагаріна, 95, Дніпро, 49010, Україна.

pr. Gagarina, 95, Dnipro, 49010, Ukraine.

тел./факс +38 (056) 720-92-92

e-mail: keddaeu@gmail.com,

keddaeu@ukr.net

Офіційне відділення Національної спілки письменників України на Дніпропетровщині

Ведемо творчу діяльність з 1934 року

Дніпропетровська обласна організація НСПУ

Телефонуйте:

050 340-28-27 голова Сухоніс Ф.

099 733-28-44 заступник Заржицька Е.

067 775-64-98 заступник Кільченський В.

facebook.com/nspudnipro

ela27zar@gmail.com

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

● ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 В Україну: 30-40 днів
 В Москву: 30-40 днів
 В Ст. Петербург: 35-45 днів
 Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
 В Україну: 3-5 робочих днів
 В Москву: 5-7 робочих днів

● ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
 ● ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
 ● УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
 ● ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

MIST MEEST

Marketing and design by imaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТзОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

